

MOLNÁR László**Recenzió Holczinger Norbert és Sárvári Balázs „Fenntartható közgazdaságtan” című oktatói kézikönyvéről**

A fenntarthatóság a közgazdasági gondolkodás egyik legaktuálisabb és legösszetettebb kihívása, amely az elmúlt évtizedben új diszciplináris kereteket, tananyagokat és oktatási módszertanokat hívott életre. A *Fenntartható közgazdaságtan – Oktatói kézikönyv* e tudományos és oktatási paradigmaváltás lenyomata: a hazai felsőoktatás egyik első olyan strukturált segédanyaga, amely a fenntartható közgazdaságtan elméleti alapjait és oktatásának gyakorlati módszertanát egyaránt integrálja, ráadásul nem csak a klasszikus fenntarthatósági vagy épp zöld pénzügyi kérdéseket, hanem sokkal holisztikusabban kezeli a kérdéskört, beemelve a tudás, a kreativitás vagy épp a demográfia kérdésköreit.

A kézikönyv az MNB által 2019-ben elindított Zöld Program szakmai háttérjére, valamint az „Új fenntartható közgazdaságtan” (Baksay-Matolcsy-Virág, 2022a) és az „Új közgazdaságtan a fenntarthatóságért” (Baksay-Matolcsy-Virág, 2022b) című kötetek tudásanyagára épül. A szerzők célja, hogy ezt az elméleti alapot oktatásra kész tananyaggá formálják. A kötet különösen hangsúlyosan épít a fenntartható pénzügyek tudományterületére, amely az elmúlt években új hangsúlyt kapott a zöld gazdasági átmenetben (például lásd a szerzők korábbi munkáit: Papp-Sárvári-Varga, 2022; Sárvári, 2022a; 2022b; 2024).

A tematikai felépítés 14 héten átívelő kurzusstruktúrát követ, heti bontásban tartalmaz előadásokat, szemináriumi vázlatokat, hallgatói feladatokat és esettanulmányokat. A kézikönyv innovatív módon QR-kód alapú digitális kiegészítővel is él, elősegítve az aktuális adatok és tartalmak integrálását, lehetőséget adva a hallgatói interakcióra, az adott témákban való mélyebb utána olvasásra, a törzsanyaghoz nem szorosan kapcsolódó érdekességek („fun fact”) felfedezésére. A tananyag multidiszciplináris megközelítésben tárgyalja a fenntarthatóság gazdasági, társadalmi, technológiai és pénzügyi aspektusait, külön figyelmet fordítva az élményalapú és kooperatív tanulási formákra.

A kötet nem csupán egy új kurzus bevezetésére alkalmas felsőoktatási intézmények képzéseiben, hanem rugalmasan illeszthető meglévő tantervekbe is, támogatva a tananyagfejlesztést és az oktatási portfólió bővítését. Az MNB alelnöke, dr. Kandrács Csaba előszavában kiemeli, hogy e kézikönyv nemcsak a pénzügyi szektor zöldítésének oktatási megalapozása, hanem egyúttal a fenntartható közgazdaságtan tudományterületének magyarországi konszolidálása szempontjából is mérföldkő. Egyetértve ezzel, hozzátenném, hogy a kötet nemcsak a tudományos megalapozás és a módszertani támogatás révén jelent előrelépést, hanem azért is mérföldkő, mert képes hidat képezni a gazdasági racionalitás és az etikai felelősségvállalás között. A fenntarthatóság oktatása – különösen a közgazdaságtan kontextusában – nemcsak új tartalmak beemelését, hanem szemléletváltást is igényel. Ez a kézikönyv éppen ezt a szemléletváltást szolgálja: segít újradefiniálni, mit jelent a „jó gazdasági döntés” a 21. század társadalmi és ökológiai kihívásai közepette.

A Budapesti Metropolisz Egyetem rektorának, Prof. Dr. Kocziszkó Györgynek előszava a kötet multidiszciplináris jelentőségét hangsúlyozza, rámutatva arra, hogy a fenntarthatóság fogalma nemcsak gazdasági, hanem társadalmi és kulturális választás is – így ennek az oktatásnak az értékalapú és közösségformáló szerepe megkérdőjelezhetetlen. Ezzel teljes mértékben egyetértek, és különösen fontosnak tartom, hogy a fenntarthatóság ne csupán tematikus egységként, hanem átható szemléletként épüljön be a felsőoktatásba. Nem elég, ha a hallgatók megtanulják a fenntartható működés elveit – az oktatásnak arra is képesnek kell lennie, hogy hozzásegítse őket egy olyan világszemlélet kialakításához, amelyben a hosszú távú felelősségvállalás, a rendszerszintű gondolkodás és az etikai dimenziók integrálása természetes részévé válik a gazdasági döntéshozatalnak is. Emiatt úgy gondolom, hogy maga a

kézirat is, és az oktatási anyag elkészülte is hozzájárul egy sokszor alábecsült területhez: az oktatók szemléletformálásának elősegítéséhez.

A *Fenntartható közgazdaságtan – Oktatói kézikönyv* nem csupán tartalmában, hanem pedagógiai-filozófiai alapállásában is újító. Segítségével olyan generáció nevelhető, amely nem csupán érti, de formálni is képes lesz a fenntartható jövő gazdasági és társadalmi struktúráit. Személyes meglátásom szerint különösen értékes, hogy a kötet tananyagai nem lezárt tudást közvetítenek, hanem éppen a vitát ösztönzik – ezáltal valóban hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a felsőoktatásban a *vitairat* által megnyitott diskurzus ne csak hivatkozási alap, hanem élő vita tárgya legyen. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni: az anyagok minősége önmagában nem elegendő. Az oktatók nyitottsága, reflexivitása és együttműködésre épülő attitűdje elengedhetetlen ahhoz, hogy a kézikönyv valódi hatást gyakoroljon. Kíváncsian várom az első olyan kurzusok tapasztalatait, amelyek e kézikönyv alapján épülnek fel – különösen arra vagyok kíváncsi, hogy ezek képesek lesznek-e kulturált és eredményes vitákat generálni, s hogy ezek a viták elvezetnek-e gyakorlati kezdeményezésekhez és kézzelfogható eredményekhez a fenntarthatóság területén?

Bízom benne, hogy ez a kézikönyv nemcsak tanítani fog, hanem közös gondolkodásra, kérdésésre és cselekvésre is ösztönöz majd – olyan felsőoktatási környezetet teremtve, ahol a **fenntarthatóság nem csupán tananyag, hanem közös ügy.**

Felhasznált irodalom

- Holczinger Norbert & Sárvári Balázs (2025). *Fenntartható közgazdaságtan - Oktatói kézikönyv*. Budapesti Metropolitan Egyetem, Budapest
- Baksay Gergely & Matolcsy Gy. & Virág Barnabás (szerk.) (2022a). *Új fenntartható közgazdaságtan. Globális vitairat*. Magyar Nemzeti Bank, Budapest
- Baksay Gergely & Matolcsy Gy. & Virág Barnabás (szerk.) (2022b). *Új közgazdaságtan a fenntarthatóságért. Szakkönyv, háttéranyag*. Magyar Nemzeti Bank, Budapest
- Papp Dávid & Sárvári Balázs & Varga Márton (2022). Fenntartható pénzügyek – A pénzügyi rendszer és a fenntarthatóság kapcsolata. In: Baksay Gergely & Matolcsy György & Virág Barnabás (Szerk.). *Új fenntartható közgazdaságtan. Globális vitairat*. Magyar Nemzeti Bank, Budapest, pp. 193-202.
- Sárvári Balázs (2022a). A zöld pénzügyi kapacitásfejlesztés trendjei és dilemmái. *Hitelintézeti Szemle*, 21. évf. 4. szám. 207–218. o.
- Sárvári, Balázs (2022b). Trends and Dilemmas in Green Financial Capacity Development. *Financial and Economic Review*, Vol. 21 Issue 4. p. 205–216.
- Sárvári Balázs (2024). A zöld pénzügyi tudományos kutatások evolúciója. In: Kocziszky György (szerk.): *A jövő fenntarthatósága – A fenntarthatóság jövője*. Budapesti Metropolitan Egyetem, Budapest, pp. 15-26.